

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN TIMIȘ

Str. Dr. Liviu Gabor nr. 1, 300004, Timișoara,

Tel +40 (0)256 305799/

Fax +40 (0)256 490430, +40 (0)256 490429

registratura@isjtm.ro, www.isj.tm.edu.ro

Operator de date cu caracter personal nr.18818

MINISTERUL EDUCAȚIEI

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Etapa locală

19 februarie 2024

Clasa a XI-a

Toate subiectele sunt obligatorii.

Lucrările în care eseu/răspunsurile sunt precedate de titlu și/sau motto vor fi notate cu zero puncte.

Timp de lucru: 3 ore.

Total: 100 de puncte

Citește cu atenție textele de mai jos:

A.

” Decebal avea o soră numită Dochia. Era așa de tânără, de vitează și de frumoasă încât, atunci când a văzut-o, împăratul Traian a prins mare dragoste pentru dânsa. I-a zis:

– Te-am văzut, Dochia, cu cât curaj ți-ai apărat cetatea de la Sarmizegetusa. Acum, când eu l-am biruit pe fratele tău Decebal și am cucerit Dacia, iar războiul s-a sfârșit, vreau să vii cu mine la Roma. Vei trăi acolo în bogăție și mărire, în palatul meu cel cu pereți auriți și împodobit numai cu lucruri scumpe.

– Mulțumesc, împărate, a zis Dochia. Admir vitejia și bunătatea ta. Dar eu la Roma nu pot merge.

– De ce?

– Pentru că sunt sora lui Decebal. Iar el și-a curmat singur zilele ca să nu ajungă prizonierul tău. Oricât de frumos ar fi palatul tău, eu acolo tot o biată roabă aș fi. Și apoi sunt multe fete dace mai frumoase ca mine; dacă vrei, însoțește-le cu romani de-ai tăi, să se zămislească un nou popor, care să aibă în firea lui dârzenia și vitejia noastră și măreția voastră. Eu însă de aici nu plec, voiesc să mă îngrop aici, în pământul sfânt al Daciei. Traian împăratul i-a ascultat povața. Dar când a aflat că Dochia a luat o turmă de mioare, s-a făcut păstoriță și a urcat în munți, departe, s-a supărat foc. Fiind el împărat mare și puternic, a vrut ca măcar sora lui Decebal să-i fie ca o podoabă în carul de triumf. Și-a luat câțiva ostași credincioși și a pornit în urmărirea Dochiei. A mers zile și săptămâni, peste dealuri și văi. A găsit-o abia în vârful muntelui Ceahlău: păștea oile, pe un plai înclinat către soare, cu iarbă deasă și flori multe albe, roșii și albastre.

– Dochia, a zis Traian, acum nu mai scapi, te iau cu mine!

– Nu, împărate! Mai bine mor ca fratele meu Decebal, decât s-ajung roabă.

– Îți vreau binele, Dochia: ai să trăiești în mare bogăție!

– Dacă-mi vrei binele, lasă-mă în țara mea, aici, în Dacia.

– Neînduplecato! Te iau cu de-a sila. Te răpesc! Și a și făcut semn ostașilor s-o prindă. Speriată, Dochia a ridicat mâinile spre cer și a șoptit:

– Stană de piatră mă fac și rămân aici în țara mea! În adevăr, cât ai clipi din ochi, Dochia cea preafrumoasă, cu toate mioarele ei, răspândite pe pajiște, s-au prefăcut în stânci, înfipite în piatra muntelui. Traian a încremenit și el de uimire. Când și-a venit în fire, a zis:

– N-am ce face; dacii, bărbați și femei, sunt legați de țara lor ca munții și stâncile lor. Nu pot decât să ascult sfatul Dochiei și să aduc aici cât mai mulți romani. Și zicând așa, Traian s-a întors la Roma. Iar pe muntele Ceahlău se vede și azi o stâncă înaltă, ca o păstoriță, iar în jur câteva zeci de stânci răsfirate pe plai, ca niște oi brumării.”

(Dumitru Almaș, *Povestea preafrumoasei Dochia*, în vol. *Povestiri istorice*)

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN TIMIȘ

Str. Dr. Liviu Gabor nr. 1, 300004, Timișoara,

Tel +40 (0)256 305799/

Fax +40 (0)256 490430, +40 (0)256 490429

registratura@isjtm.ro, www.isjtm.edu.ro

Operator de date cu caracter personal nr.18818

MINISTERUL EDUCAȚIEI

B., Vezi, mamă, ce mă doare! Și pieptul mi se bate,
Mulțimi de vinețele pe sân mi se ivesc;
Un foc s-aprinde-n mine, răcori mă iau la spate,
Îmi ard buzele, mamă, obrajii-mi se pălesc!

Ah! inima-mi zvâcnește!... și zboară de la mine!
Îmi cere... nu-ș' ce-mi cere! și nu știu ce i-aș da:
Și cald, și rece, uite, că-mi furnică prin vine,
În brațe n-am nimica și parcă am ceva;

Că uite, mă vezi, mamă? așa se-ncrucisează,
Și nici nu prinț de veste când singură mă strâng
Și tremur de nesațiu, și ochii-mi vâpăiază,
Pornesc dintr-înșii lacrimi, și plâng, măicuță, plâng.

La pune mâna, mamă, — pe frunte, ce sudoare!
Obrajii... unul arde și altul mi-a răcit!
Un nod coala m-apucă, ici coasta rău mă doare;
În trup o piroteală de tot m-a stăpânit.

Oar' ce să fie asta? întreabă pe bunica:
O ști vrui leac ea doară... o fi vrui zburător!
Or aide l-alde baba Comana, or Sorica,
Or du-te la moș popa, or mergi la vrăjitor.

Și unul să se roage, că poate mă dezleagă;
Mătușile cu bobii fac multe și desfac;
Și vrăjitorul ăla și apele încheagă;
Aleargă la ei, mamă, că doar mi-or da de leac.

De cum se face ziuă și scot mânzat-afară
S-o mân pe potecuță la iarbă coala-n crâng,
Vezi, cătu-i ziulița, și zi acum de vară,
Un dor nespui m-apucă, și plâng, măicuță, plâng.
[...]

Atunci inima-mi bate și sar ca din visare,
Și parc-aștept... pe cine? Și pare c-a sosit.
Acest fel toată viața-mi e lungă așteptare,
Și nu sosește nimeni!... Ce chin nesuferit!
[...]

Și când îmi mișcă ȋopul, cosița se ridică,
Mă sperii, dar îmi place — prin vine un fior
Îmi fulgeră și-mi zice: «Deșteaptă-te, Florică,
Sunt eu, vin să te mângâi...» Dar e un vânt ușor!

Oar' ce să fie asta? întreabă pe bunica:
O ști vrui leac ea doară... o fi vrui zburător;
Or aide l-alde baba Comana, or Sorica,
Or du-te la moș popa, or mergi la vrăjitor.” [...]

Era în murgul serii și soarele sfîntise;
A puțurilor cumpeni ȋipând parcă chemau
A satului cireadă, ce greu, mereu sosise,
Și vitele muginde la jgheab întins pășeau.

[...]

E noapte naltă, naltă; din mijlocul tăriei
Veșmântul său cel negru, de stele semănat,
Destins cuprinde lumea, ce-n brațele somniei
Visează câte-aievea deșteaptă n-a visat.

Tăcere este totul și nemișcare plină:
În cântec sau descântec pe lume s-a lăsat;
Nici frunza nu se mișcă, nici vântul nu suspină,
Și apele dorm duse, și morile au stat.

„Dar ce lumină iute ca fulger trecătoare
Din miazănoapte scapă cu urme de schintei?
Vro stea mai cade iară? vrui împărat mai moare?
Ori e — să nu mai fie! — vro pacoste de zmei?

Tot zmeu a fost, surato. Văzuși împelițatu!
Că ȋintă l-alde Floarea în clipă străbătu!
Și drept pe coș, leicuță! ce n-ai gândi, spurcatu!
Închină-te, surato! — Văzutu-l-ai și tu?

Balaur de lumină cu coada-nflăcărâtă,
Și-pietre nestimate lucea pe el ca foc.
Spun, soro, c-ar fi june cu dragoste curată;
Dar lipsa d-a lui dragosti! departe de ăst loc!

Pândește, bată-l crucea! și-n somn coala mi-ȋi vine
Ca brad un flăcăiandru și tras ca prin inel,
Bălai, cu părul d-aur! dar slabele lui vine
N-au nici un pic de sânge, ș-un nas—ca vai de el!

O! biata fetișcană! mi-e milă de Florica
Cum o fi chinuind-o! vezi, d-aia a slăbit
Și s-a pălit copila! ce bine-a zis bunica:
Să fugă fata mare de focul de iubit!

Că-ncepe de visează, și visu-n lipitură
Începe-a se preface, și lipitura-n zmeu,
Și ce-i mai faci pe urmă? că nici descântătură,
Nici rugi nu te mai scapă. Ferească Dumnezeu!”

(Ion Heliade-Rădulescu, *Zburătorul*)

Subiectul I

(30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre următoarele cerințe.

1. Ilustrează, prin câte un exemplu, specificul *funcției poetice* a comunicării în cele două texte. 5 puncte
2. Prezintă o particularitate a monologului în textul *Zburătorul* de Ion Heliade-Rădulescu. 5 puncte
3. Explică rolul stilistic al verbelor la timpul prezent în textul **A**. 5 puncte
4. Comentează specificul relației narator-personaj evidențiate în textul *Povestea preafrumoasei Dochia* de Dumitru Almaș. 5 puncte
5. Susține-ți opinia despre semnificațiile ultimei strofe din textul *Zburătorul* de Ion Heliade-Rădulescu. 5 puncte

Notă: Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru conținut, vei primi 30 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

(35 de puncte)

Redactează un dialog între Luca și Ana, elevi în clasa a XI-a, pe tema *ipostaze ale iubirii*, în care să valorifici două idei desprinse din textele A și B. Dialogul va conține cel puțin șase replici și va avea 150 – 300 de cuvinte.

Pentru conținut, vei primi 30 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

(35 de puncte)

Scrie un eseu de 600 – 900 de cuvinte despre *relația dintre literatură, mitologie, istorie și religie*, pornind de la cele două texte-suport și valorificând experiențele tale culturale (literatură, arte plastice, muzică, cinematografie etc.).

Notă: În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: ipoteza, constând în formularea tezei/a punctului de vedere cu privire la temă, argumentația (cu trei argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și concluzia/sinteza.

Pentru conținutul eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 600 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.